OMAKOTILIITON LAUSUNTO

Lausuntopyyntö/asiantuntijakutsu (VeJ)
torstai 25.10.2018 klo 10.00

HE 191/2018 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Omakotiliitto

SISÄLTÖ

- Polttoaineveron kehitys ja kuluttajahintaseuranta
- Energiaverotuksen ja asumismenojen vaikutus kotitalouksiin
- Omakotiliiton esitykset

POLTTOAINEVEROTUKSEN KEHITYS

Korotus
186%

Verotaso

Ehdotettu verotaso

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
8,7	16,05	16,05	16,34	16,34	18,74	21,4	22,87	24,39	24,9

Lähde: Valtion tulo- ja menoarviot

Omakotiliitto

KEVYEN POLTTOÖLJYN KULUTTAJAHINTASEURANTA

Vaikutustenarvioinneissa ei ole kiinnitetty huomiota siihen, että **verojen määrä on yli kolminkertaistunut 2000-luvulla**.

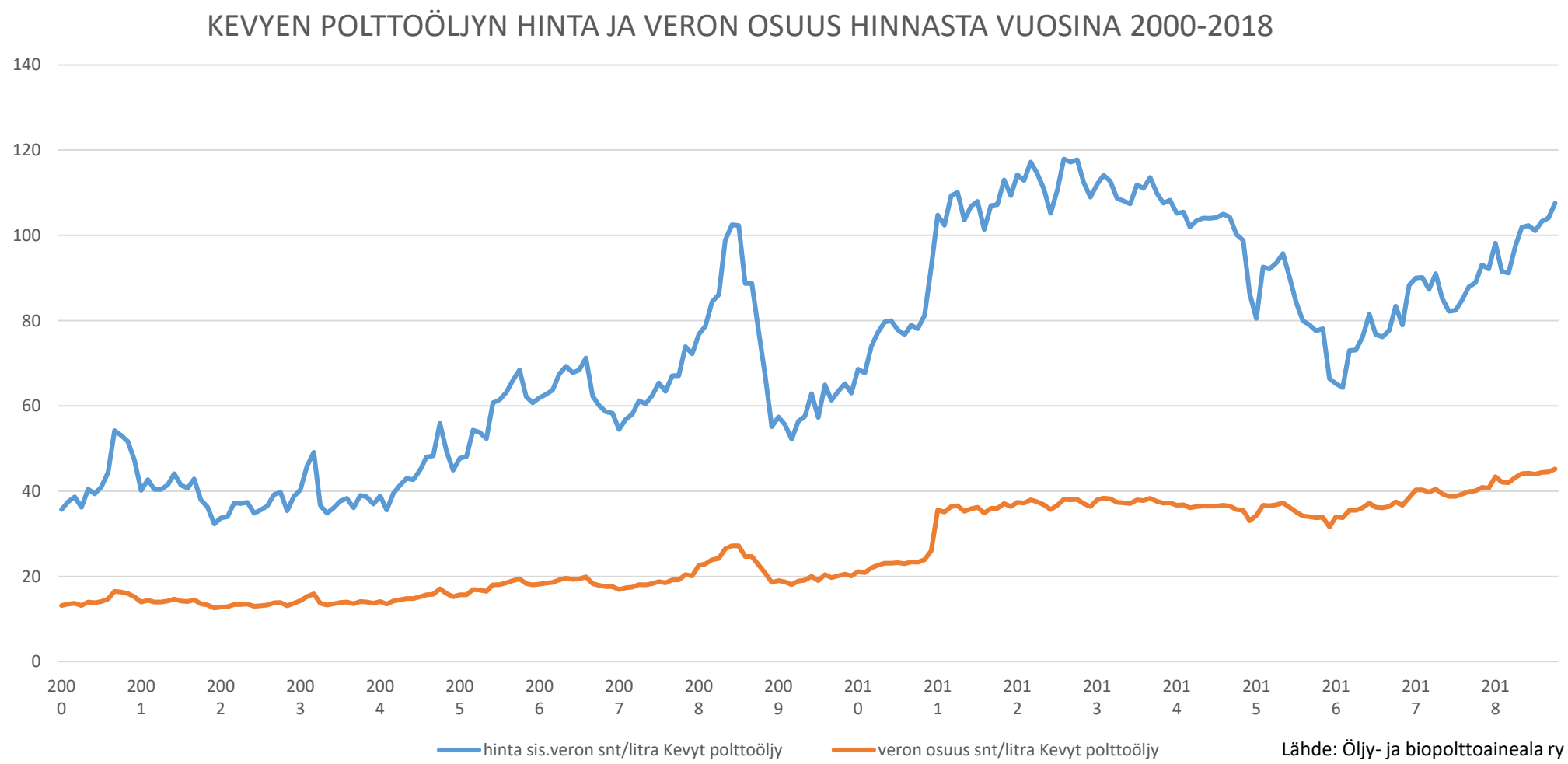

Lähde: Öljy- ja biopolttoaineala ry

Omakotiliitto

ASUMISMENOJEN KEHITYSENNUSTE 2018–2020

	Asumismenojen kehitys	Osuus tuloista		
	2018-2020	2018	2019	2020
Pienituloinen, kerrostalo, ARA vuokra	1,5 %	24,9 %	24,8 %	24,6 %
Keskituloinen, kerrostalo, vr. vuokra	2,0 %	32,1 %	32,1 %	32,0 %
Keskituloinen, kerrostalo, omistus	2,0 %	36,2 %	36,5 %	36,5 %
Lapsiperhe, kerrostalo, vr. vuokra	2,0 %	20,8 %	20,9 %	20,8 %
Lapsiperhe, kerrostalo, omistus	2,0 %	25,8 %	26,1 %	26,1 %
Lapsiperhe, omakotitalo, (öljy)	2,3 %	24,3 %	24,5 %	24,7 %
Lapsiperhe, omakotitalo, (sähkö)	1,9 %	22,6 %	22,9 %	22,8 %
Eläkeläiset, kerrostalo, omistus	2,2 %	18,2 %	18,5 %	18,5 %
Eläkeläiset, omakotitalo (öljy)	3,1 %	20,8 %	20,9 %	21,4 %
Eläkeläiset, omakotitalo (sähkö)	2,2 %	17,2 %	17,4 %	17,4 %
Eläkeläinen, nainen, kerrostalo, omistus	2,2 %	41,6 %	42,1 %	42,2 %
Eläkeläinen, nainen, omakotitalo (sähkö)	2,2 %	39,1 %	39,6 %	39,7 %
Eläkeläinen, nainen, omakotitalo (öljy)	3,1 %	47,4 %	47,6 %	48,8 %

Asumismenojen korotukset tapahtuvat siilomaisesti ja kokonaisuutta ei arvioida asumistalouden kannalta

- Polttoaineverotuksen korotukset vuosina 2010, 2011, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
- Kiinteistöveron korotukset 2010, 2012, 2013, 2015, 2017
- Sähkön ja kaasun siirtomaksujen korotukset 2016, 2017, 2018 sekä tarve älyverkkoinvestoinneille
  - Tehomaksun käyttöönotto
- Muiden kunnallisten maksujen korotukset (vesi, jätevesi, hulevesi, jätehuolto)
- Erityisesti perusmaksujen osuuksien kasvu

- Huomioitava, että **Kelan asumistukien määrä vuonna 2017 oli yli 2 miljardia euroa** (yli 15 % väestöstä saa asumistukia)

Palkkojen ja työeläkkeiden kehitys on maltillista

- Ansiotaso 2018-2020: 2,7 % / vuosi (nimellinen kasvu)
- Työeläkkeet 2018-2020: 1,2 % / vuosi (nimellinen kasvu)

Omakotiliitto

Lähde: Pellervon Taloustutkimus

VAIKUTUKSET KOTITALOUKSIIN

- **Öljylämmitteisen omakotitalon polttoainekustannukset kasvaisivat noin 14 euroa vuodessa ja kaukolämmitteisen omakotitalon myös noin 14 euroa vuodessa.**

- **Omakotiliitto suhtautuu kielteisesti veronkorotuksiin:**
  - Vaikka keskimääräiset kustannusten nousut ovat melko maltillisia, ei vaikutusten arvioinnissa huomioida lähtötilannetta saatikka pitkään jatkunutta asumismenojen kasvua.
  - Lämmityspolttoaineiden veroja on viimeksi korotettu tälle vuodelle (omakotiasukkaan osalta keskimäärin 43 eurolla) ja
  - 2010-luvulla jo **seitsemän kertaa**.
  - Viimeisen kymmenen vuoden aikana asumismenot ovat kasvaneet huomattavasti nopeammin kuin käytettävissä olevat tulot.
  - Keskimäärin asumismenot ovat noin neljännes/viidennes perheen käytettävissä olevista tuloista, mutta erityisen heikossa asemassa ovat yksinelävät eläkeläiset.
  - **Öljylämmitteisessä omakotitalossa yksin asuvan eläkeläisnaisen asumismenot ovat jo nyt 47 prosenttia käytettävissä olevista tuloista**!

Omakotiliitto

VAIKUTUKSET KOTITALOUKSIIN

- Suomessa on noin 190.000 öljylämmitteistä omakotitaloa, joissa asuu pääsääntöisesti vähävaraista ikääntynyttä väestöä
- Tilastokeskus selvittää paraikaa näiden kiinteistöjen sijaintia.

- Omakotiliitto on erittäin huolissaan veronkorotusten vaikutuksista ikääntyneeseen väestöön.

- VaasaETT on selvittänyt energiaköyhyyttä Suomessa:
  - **4,7 prosenttia vastaajista kokee, etteivät he pysty ylläpitämään riittävää lämpötilaa koko asunnossa** ja
  - vastanneista 3,1 prosentin osalta energiakustannukset ovat yli 20 prosenttia kotitalouden käytettävistä olevista tuloista.
  - Kela maksoi jo vuonna 2017 asumistukea 2 miljardia euroa 16 prosentille väestöstä.

- Ilmastonmuutoksen hillintä ja fossiilisista polttoaineista luopuminen ovat keskeisiä tavoitteita myös asumisen sektorilla, mutta päätöksissä tulee huomioida heikossa asemassa olevat kotitaloudet.

- **Omakotiliitto esittääkin, että energiaverotuksen korotus kompensoidaan pienituloisille kotitalouksille pahentuvan energiaköyhyyden estämiseksi.**

Omakotiliitto

OMAKOTILIITTO ESITTÄÄ (1/2):

- **Lisäksi liitto uusii aiemmat esityksensä pientalojen lämmitysjärjestelmämuutoksiin saatavien investointi/energia-avustuksien palauttamisesta ja kotitalousvähennyksen korottamisesta.**

  - Esimerkiksi Itävallassa kotitalous voi saada 2000 euron investointiavustuksen, kun vaihtaa fossiilienergiasta bioenergiaan (puulämmitys).

  - Kotitalousvähennyksen määrä tulee nostaa vähintään 3000 euroon puolisoa kohden, työstä korvattava osuus tulee palauttaa 60 %:iin ja yksinasujalla kotitalousvähennys tulee nostaa kaksinkertaiseksi.

  - Edelleen kotitalousvähennyksen käyttöala tulee laajentaa myös suunnitteluun.

  - Niillä, joilla ei tulojen vähäisyyden perusteella ole mahdollisuutta kotitalousvähennyksen käyttöön, tulee olla mahdollisuus saada korjausavustuksia**,** ilman käyttötarkoituksen tiukkaa rajaamista, kun kyse on asunnon korjaamisesta.

OMAKOTILIITTO ESITTÄÄ (2/2):

- **Omakotiliitto pitää hallituksen esitystä suurten sähkövarastojen kaksinkertaisesta verotuksesta luopumisesta erittäin kannatettavana**.
  - Vaikka kotitalouksissa useimmiten akun käyttö uusiutuvan tuotannon yhteydessä on verotonta (akku ladataan omalla tuotannolla ja puretaan omaan kulutukseen), on erittäin olennaista, että myös kotitalouksien akkujen osalta luovutaan kaksinkertaisesta verotuksesta.

  - **Energiamurroksen seurauksena kotitalouksien edellytetään osallistuvan kulutusjoustoon**, muun muassa varaamalla sähkövarastoaan verkosta edullisemman energiahinnan aikaan ja myymällä energiaa akustaan takaisin markkinoille hinta-/kulutuspiikin yhteydessä.

  - **Omakotiliitto esittääkin, että myös pienten akkujen osalta verotuksesta luovutaan ensi tilassa.**

Omakotiliitto

Kiitos!

Kaija Savolainen
Toiminnanjohtaja

Omakotiliitto

Suomen Omakotiliitto ry
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 Helsinki

Puh. 040 514 8784
kaija.savolainen@omakotiliitto.fi
@KaijaSavolaine
www.omakotiliitto.fi

